

REVOLUCE V CIVILNÍM PRÁVU 2014: ČÁST 6

VŠEOBECNÉ OBCHODNÍ PODMÍNKY, ADHEZNÍ SMLOUVY A OCHRANA SPOTŘEBITELE

Nový občanský zákoník („NOZ“) i nadále umožní smluvním stranám usnadnit proces uzavírání smluv podřízením závazku všeobecným obchodním podmínkám (dále rovněž „VOP“). Dochází však k rozšíření právní úpravy VOP, přičemž se zavádí některá důležitá pravidla, to platí i pro adhezní a spotřebitelské smlouvy. Nová pravidla ovlivní praxi většiny českých společností. I v tomto případě platí, že dokud nebude existovat ustálená rozhodovací praxe vyšších soudů, bude v daných právních oblastech panovat určitá právní nejistota.

1. Změny v oblasti všeobecných obchodních podmínek

1.1 Odkazy na VOP

Část obsahu smlouvy bude nadále možné určit odkazem na VOP, které navrhovatel připojí k nabídce nebo které budou stranám známy. Odchylná ujednání ve smlouvě budou mít přednost před VOP. Při uzavření smlouvy mezi podnikateli bude možné část obsahu smlouvy určit i pouhým odkazem na VOP vypracované odbornými nebo zájmovými organizacemi. **Odkáží-li obě strany na VOP, které si odporují, bude smlouva přesto uzavřena s obsahem v tom rozsahu, v němž si VOP neodporují**, i kdyby to VOP vylučovaly. Vyloučí-li to však některá strana bez zbytečného odkladu, smlouva uzavřena nebude.

1.2 Jednostranné změny VOP

VOP využívají především obchodníci, kteří vstupují s větším počtem stran do dlouhodobějších závazků s opětným plněním stejného druhu. Podle stávající právní úpravy bylo nemožné VOP změnit bez ujednání obou stran. **NOZ umožní sjednat možnost jednostranné změny VOP**, bude-li vyplývat z povahy závazku již při jednání o uzavření smlouvy rozumná potřeba jejich pozdější změny. Další podmínkou bude ujednání způsobu oznámení změny druhé straně a založení práva změny odmítnout a závazek z tohoto důvodu v stanovené době vypovědět. Pokud si strany nedomluví jinak, **nebude se přihlížet k změnám VOP vyvolaným okolnostmi, které již při uzavření smlouvy strana odkazující na VOP musela předpokládat**, ani ku změnám v důsledku změny osobních nebo majetkových poměrů.

1.3 Neúčinnost „překvapivých“ ustanovení

Ustanovení obchodních podmínek, které druhá strana nemohla rozumně

očekávat (např. vyloučení možnosti požadovat náhradu újmy při porušení smlouvy), **bude neúčinné, nepřijme-li je tato strana výslovně**. K opačnému ujednání se přihlížet nebude. Přípustnost konkrétního ustanovení VOP se posoudí nejen vzhledem k jeho obsahu, ale i ke způsobu jeho vyjádření (např. velikost písma anebo zařazení v textu).

1.4 Konec prorogačních dohod se spotřebiteli

Další novinka vyplývá z **nové úpravy občanského soudního řádu** (účinné rovněž od 1.1.2014). Nově se **umožňuje** ujednat prorogační dohodu (**změnit místní příslušnost soudu prvního stupně**) **pouze mezi podnikateli v souvislosti s jejich podnikatelskou činností, nikoli již však ve vztahu se spotřebiteli**. V případě, že se pravomoc soudů členských států Evropské unie stanoví podle nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (tzv. nařízení Brusel I), uvedená změna se neuplatní.

2. Adhezní smlouvy

2.1 **NOZ výslovně obsahuje některé zásady** v souvislosti **s přijímáním adhezních smluv** (tj. smluv, jejichž základní podmínky byly určeny jednou ze smluvních stran nebo podle jejich pokynů, aniž slabší strana měla skutečnou příležitost obsah těchto základních podmínek ovlivnit, typicky formulářové smlouvy). **Pokud bude** při smlouvách uzavíraných adhezním způsobem **použita doložka, která odkazuje na podmínky uvedené mimo vlastní text smlouvy, bude platná jen, pokud s ní a jejím významem byla slabší smluvní strana seznámena nebo význam doložky musela znát**.

2.2 Kromě toho **doložky, které lze přečíst jen se zvláštními obtížemi nebo nesrozumitelné pro osobu průměrného rozumu budou platné jen v případě, pokud nepůsobí slabší straně újmu nebo jí byl význam doložky dostatečně vysvětlen. Neplatná (relativně) bude doložka zvláště nevýhodná pro slabší smluvní stranu**, aniž bude pro to rozumný důvod (např. bezdůvodné odchýlení se od obvyklých podmínek v obdobných případech). **Od těchto pravidel adhezních smluv se nebude možné odchýlit, což však v zásadě neplatí pro podnikatele**.

3. Změny v právní úpravě spotřebitelských smluv

3.1 **V případě smluv uzavíraných mezi podnikatelem a spotřebitelem se podnikateli zakládá rozsáhlá informační povinnost** v dostatečném předstihu před uzavřením smlouvy. **NOZ obsahuje i příkladný výčet zakázaných ujednání**, která v rozporu s požadavkem přiměřenosti zakládají významnou nerovnováhu práv nebo povinností v neprospěch spotřebitele a **ke kterým se tak nebude přihlížet, ledaže se jich spotřebitel dovolá**.

3.2 **Při odstoupení od smluv uzavíraných distančním způsobem nebo mimo**

obchodní prostory nebude muset spotřebitel nadále uvádět důvod, přičemž lhůta pro odstoupení bude zachována, pokud spotřebitel během ní odešle podnikateli oznámení o odstoupení (nemusí být tedy ve lhůtě doručeno). **Nebude-li spotřebitel o právu odstoupit od smlouvy náležitě poučen, bude moci odstoupit do jednoho roku**, v případě dodatečného splnění poučovací povinnosti pak do 14 dní od poučení. Vzorové poučení o právu spotřebitele odstoupit od smlouvy doporučujeme uveřejnit ještě v tomto roce.

3.3 Ochranu spotřebitele sledují rovněž ustanovení o neobjednaném plnění. **Pokud dodá podnikatel spotřebiteli něco bez objednávky a spotřebitel se újme držby**, hledí se na spotřebitele jako na poctivého držitele (bude moci s vnuceným zbožím nakládat jako vlastník), **nebude muset na své náklady nic vracet, platit, ani podnikatele nějakým způsobem vyrozumívat**. To samé bude platit obdobně pro poskytnutí finančních služeb.

Doufáme, že jste náš stručný přehled shledali přínosným. V případě jakýchkoliv otázek jsme Vám rádi k dispozici na níže uvedené kontaktní adrese.

bpv BRAUN PARTNERS

Palác Myslbek
Ovocný trh 8
CZ-110 00 Praha 1

Tel.: (+420) 224 490 000

Fax: (+420) 224 490 033

www.bpv-bp.com

info@bpv-bp.com

Tento materiál slouží pouze jako všeobecná informace o aktuálních tématech, nejedná se o poradenství. Nezohledňují se v něm žádné zvláštní okolnosti, finanční situace či zvláštní požadavky adresátů. Jeho adresáti by si proto měli vždy vyžádat příslušné profesionální služby k uvedeným informacím. I přes pečlivé sestavení tohoto materiálu nemůže společnost bpv Braun Partners s.r.o., její partneři, spolupracovníci či spolupracující advokáti a daňoví poradci zaručit přesnost a úplnost informací zde obsažených a nepřebírá jakoukoliv odpovědnost za konání nebo zdržení se konání na základě informací obsažených v tomto materiálu.